

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig

Salisburgi, 1693

Prilegium II. Monasteria sunt exempta à Jurisdictione & exactione
sæcularium Dominorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

Quam sit, quidquid ex hac sententia alijs heredi- bus præjudicetur, neque a partibus juris textibus ali- quid decilum sit.

PRILEGIUM. II.

Monasteria sunt exempta à Jurisdictione & exactione sæ- cularium Dominorum.

- 1. Non potest defendi consuetudo contra immu- nitatem Ecclesiasticam.
- 2. Quando verum sit, legem non acceptam non ligare.
- 3. Qualiter applicentur redditus Monasteriorum.
- 4. Benedictio Moysis supra Ecclesiasticos.
- 5. Argumenta, quibus probatur immunitas Ecclesiastica esse juris divini.
- 6. Respondetur ad contraria.
- 7. Qualiter exactio facienda ab Ecclesiasticis in publica necessitate.
- 8. Quando Ecclesiastici subjacent exactionibus Principum secularium.

Maximum hoc Privilegium omnibus Ec- clesiasticis & Ecclesijs competens annis singulis in die Cæna Domini renovat, & cum solminatione excommunicationis contra inobe- dientes promulgat S. Pontifex. Multis non sapit hoc Cæna teiculum, sunt de invidiatis excu- santibus. Sed an propterea excusati? Conclu- sio non ligat. * Sed considerent hoc exemptio- nis privilegium esse *jure divino* statutum, ut a- pertè declaratur Pontifex & Concilium Triid. S. 25. de refor. c. 20. c. nimis de luxur. c. quan- quam. de Conf. in 6. Contra jus divinum autem consuetudo quæ tantum ab hominibus intro- ducitur, operari nihil potest, nec valet quæ in detrimentum Ecclesiarum tendit, cap. 1. de con- 2. fuer. * Deinde fatemur pro regula circumferri, legem non receptam non ligare: sed id verum, si vel lex dicitur promulgata, vel dissimulante legislatore in usum reducta non sit. At verd si legislator instet & urgeat, legem suam recipi per erim, quæ ex *jure divino* obligat, sanè non capimus, quomodo in potestate subditorum obedentiam debentium sit, legem recipere vel scire. * Sed abutantur divitijs ajuor; Veli. *abus amaritudinis* 2. Quare non

dicunt, replent conventus numeris formæ coronâ, ubi non longis abbas: annis menses defectus erat, augent chorum & divitiarum, accumulatur preces pro salute Reipub. man- tur magnis sumptibus Religiosi ad loca, red- duntur apti ad curam animarum, ad defen- nem fidei & Ecclesiæ, ad sustentandam bonæ arit us juventutem, quam in multis oratorij, proprijs consequenti non modici aliam ter- tis, in peregrinos & pauperes largim bulpa- tatem exercent. Anne bonæ consuetudinis, nonnulli sæculares abutuntur divitijs alienam, ditant exteras nationes cum evilexatione sua fructum referentes modicum aut nullum, in foelicibus illis sæculis in Ecclesijs, in Hospita- lia, in pauperes libere alii pietate uti fuerit, ergo- ne suis bonis spoliandi? Si Beneficentia vel Pla- larus Ecclesiæ male in rebus Ecclesiasticis re- tur à Patrono contemendus est, & sua perseverentiâ apud legitimum ejus Superiorem pro correctione institendum, non spoliandus. c. filijs 6. q. 7. * Sane ad Ecclesiasticos usus Levitas novi Testamenti pertinet illa Bene- ctio aut Prophetia, quam Deus 22. Moysi mortuus pronuntiavit lupet Levi: *Potens ty- miam in furore tuo, & holerantia super man- tuum: Benedictio Domini fortitudinam eius, & ra mannam illius suscipere, potest digne con- corum ejus. & qui odierunt eum, non conser- Pond ur id, quod superius obiter arguitur, videlicet hanc exemptioem Ecclesiasticam esse *juris divini* paulò deductius rememora- mus, videamus quibus rationibus id solletur.*

Igitur in primis certum dubium est Levit in veteri Testamento & res eorum jure *divino* exemptas & ab omnibus oneribus immuni- fuisse, ut constat c. 2. & 18. Num. ex cap. 10. Exod. vers. 12. jan. cap. 1. vers. 47. hoc ta- tem statutum non tantum fuisse ceterum, sed etiam ex parte morale, consequenter non obligans in novo Testamento, inde hanc potest, quod naturali rationi convenit, quod Ecclesiastici novi Testamenti, qui in loco Levitarum successerunt, & Deo specialiter be- cati, & in sortem ejus vocati sunt, à seculis & mundana potestate erimantur; propterea in hanc dicimus præceptum de sanctificandis Sabbatis partim *ceremoniale*, partim *morale* fuisse: in quantum solletur naturalis ratio exigebat quod

ENCICL

De Privilegijs & Juribus Monasteriorum.

dam dies in honorem & cultum sui Creatoris specialiter deputare. Deinde in novo Testamento id non obicitur per Christum innovatum est, dum *Matth. 17.* tantum ad evitandum scandalum (*ne autem scandalizemus eos, inquiens, Vade &c.*) pro se & Petro tributum solvit, de cetero autem se & Petrum & in Petro tanquam Capite & Primatu Ecclesiastici status omnes Ecclesiasticos liberos pronuntiavit, ergo liberi sunt filij. Junge veli, *Psal. Ego dixi filij estis & filij excessi omnes, quem & alios hujusmodi textus de Sacerdotibus SS. PP. accipiunt e. Sacerdotibus 11. g. 1.*

Demum sufficit nobis ad dicendum aliquid *Juris divini* auctoritas, Concilij & Pontificis & sic Ecclesie consensus, sive deinde id habeat ex traditione sive ex revelatione juxta illud *Pauli ad Thessalon. 2. cap. 2. Tenete traditiones, quae aedificatus sunt sive per sermonem sive per epistolam nostram.* * Unde hoc argumentum: non est scriptum in sacris literis, ergo non tenendum, semper Ecclesia tanquam haereticum rejecit, Quod vero ad veterarij respondent cit. textus juris accipiendos esse in eum sensum, quod exemptio Ecclesiasticorum originaliter sit juris divini, id est, fuerit in veteri Testamento ad eum modum, quo decimae juris divini dicuntur in *e. Pa. rechinus X. de Decim.* profecto tota nimis est interpretatio, quomodo enim absolute & sine distinctione hodie dicitur *Juris divini*, quod hodie non est *Juris divini* & olim tantum fuit? Instantia de decimis nihil ad rem facit, quia Decimae non eorum olim, sed etiam hodie *Juris divini* sunt, saltem in quantum congruae sustentationi Clericorum necessariae sunt, ut latet probat *Azor. p. 1. d. 7. c. 23.* Pariter non suffragatur contrariae sententiae, quod Paulus *Ador. 25.* ad Caesarem appellavit & ab eo se vellet judicari dixerit: nam praeterquam, quod non erat tunc alius, qui Paulum posset liberare ex potestate Judicorum, quam Caesari, nihil fuit inconveniens, quod ad Caesarem tanquam Ordinarium Judicem Judicorum & Romanorum, a quibus patiebatur injurias, appellaret: cum etiam hodie Clerici possint de suis malefactoribus laicis coram Judice seculari agere, *e. cum sit generale 8. de For. compet.*

7 Quid ergo si necessitas vel utilitas publica sit, non tantum statum Laicorum sed etiam Mona-

steriorum concernens v. g. cum Patria ab hostibus defendenda, &c. anne nihilomagus Monasteria contributionibus onerari poterunt? *26.* in similibus casibus, cum is qui sentit commodum, aequum est, ut sentiat & onus; ideo etiam Ecclesiastici suam partem conferre debent: non tamen soli, neque ex auctoritate Magistratus secularis, sed si Laicorum non sufficiant facultates, Praelati Ecclesiastici rogandi sunt, ut suis subditis collectas imponant, & quidem si periculum in mora non sit, etiam S. Pontifex prius consuli debet, cujus interest communibus, utilitatibus Ecclesiae providere, ut expressè habetur in *e. non minus, & 1. adversus, 7. de Immun. Eccles.*

Si tamen ex bonis antequam ad Ecclesias pervenerint, certa & determinata quaedam onera vel tributa Principibus secularibus fuerint pendenda solita, ea ex communi DD. sententia etiam impofterum persolvi debent, quia res transit cum suo onere, *text. in c. tributum & seq. 23. q. 8.* notanter loquor de exactionibus & de oneribus certis & determinatis, ut excludantur exactiones extraordinariae pro arbitrio Principis imponendae.

In bonis quoque feudalibus, quae Ecclesiasticae secularibus Dominis recognoscunt, certa Jurisdicção Domino directo competit, quia non absolute, sed sub certis reservationibus talia bona in Ecclesiasticos transeunt, *e. extramissa. De foro comp. &c.*

ADNOTATIO.

Quod exemptio Ecclesiasticorum sit *Juris divini*, pluribus explicat *Martha de jurisd. p. 2. c. 6.* Dices, ergo Praelati peccant contra Legem divinam dando aliquid principibus secularibus, *26.* Si absque gravi causa hoc privilegium negligant Praelati assentiendo exactionibus secularium, peccabunt utique *e. 3. de Immun. Ecc. in 6.* si vero ex reculatione gravis mali periculum eis imminet, non peccabunt, quamvis enim transgressio divinae Legis praecipua ex nullo metu concedatur, secus tamen est in Lege divina permissiva seu privilegiante, quae directe obligat Laicas potestates, & privilegio afficit Clericos. Id ipsum docemur exemplo Christi *Matth. 17.* qui ad evitandum scandalum contra privilegium Divinum tributum solvit.

(B)

Ann. 7.

Ad n. 3. circa fin. ditant. exteras nationes &c.
 Non improbo peregrinationes, quæ vitum perfectum reddunt, sapiens enim in terram alienigenarum gentium pertransiet, Eccl. 26. sed eas, quæ sunt maximis apparibus & sumptibus, quibus de imprudenti œconomia vel apud exteros ludimur, & permittuntur Juvenulis, qui antequam maturæ & se regenis ætatis sint, studii quæ (quibus in provincijs ob varias distractiones parum invigilant) cum fructu absolvant, nihil quod statutum Politicum & utilitatem Patriæ, sed meras vanitates observant, reverſi nec togæ accommodi, quia illiterati, nec ſago, quia effeminati.

Ad num. 8. Exactio iſta fortalliſ provenit ex pactis antiquis, quando principes occupantes terras bello dederunt ſubditis terras in ſolidum vel allodium ſub pactis, ut ad ſui ſuſtentationem quotannis aliquid contribuerent, & in bello ſibi ſuccurrerent, ipſi verò principes Patriam defenderent. Unde non ſtatim ſequitur Princeps petat exactiorem ab antiquo ſolvi ſolitam, ergo exerceat juridiſtione in Clericos; quia exactio non eſt ſemper actus juridiſtione, aliàs nec creditor à debitore petere poſſet.

Pluribus hoc Priv. II. exaggetandum quidam parantur, ajunt enim, quod Laicis multa millia, imò milliones poſſidentibus, & pluribus ampliffima ſtupendia in Principum aulis ob inutile ſervitium aut artiſcium habentibus prætermiſſi onus maximum Eccleſiaſticis imponatur, contra e. ad verſus. de Imm. Ecc. c. non minus. cod. tit. ubi Pontifex dicit, quod ſub quibusdam poteſtatibus ſæcularibus deterior videatur conditio Sacerdotij Chriſtiani, quam olim Judaici ſub Pharaone, qui reliquis Judæis in ſervitutem actis, Sacerdotes eorumque poſſeſſiones in libertate permisit. Sed malo hanc provinciã alij, quibus melior dicendi facultas, ſubeant.

PRIVILEGIUM III.
Monasteria ſunt exempta à lege Diœceſana Episcopii.

1. Que dicatur Lex Jurisdictionis.
2. Qua Lex Diœceſana.
3. Monasteria quoad exemptionem à Lege Diœceſana habent fundatam intentionem in jure. Sunt tamen aliqui caſus excepti.

4. Contra. exactiorem paritit Canonicis præſcriptio 40. annorum.
 5. Quid de charitativo ſubſidio.

Poteſtatem Episcopii, præterquam quæ principaliter dividatur in Poteſtatem ſubſidiæ & poteſtatem Jurisdictionis, etiam dividitur in legem Diœceſanam & legem Jurisdictionis, vulgo notatur ex e. dilecti. de Offi. Col. Sed in exponenda iſta diſtinctione multum ſolent DD. ut videre eſt apud Pan. in d. cap. dilecti. num. 4. Communiter tamen receptæ interpretatio Gloſſæ in d. cap. dilecti. & Sylv. in v. Episcopii num. 8. Ut conſequetur quæ in dando conſtitunt, id eſt. quæ Episcopius dare debet, ſive jam ſit de poteſtate Jurisdictionis, ut dare confirmationem, Ordines, conſecrationem, &c. ſive de poteſtate ſubſidiæ, ut conferre beneficia, dare curam animarum, licentias judiciales, referenda eſt ad legem Jurisdictionis, latius nimirum accepto vocabulo Jurisdictionis, ut etiam ea, quæ Ordinis ſunt, comprehendat quatenus ſcilicet Episcopius poteſtatem Ordinis exerceat non poteſt iſti in quo Jurisdictionem habet.

Illa verò quæ conſtitunt in reſpectu ad quorum recipiendum Episcopius ſus debet, cuiusmodi ſunt exactio Cæbeſtratio, quæ Mortuatiorem, quarta Decimarum, Chamaſubſidij &c. ad legem Diœceſanam pertinet.

Igitur ab hac Lege Diœceſana omnia Monasteria regulariter exempta ſunt, non verò à Lex Jurisdictionis, niſi etiam quoad ſitum ſus privilegium habent ex. i. 16. q. 1. c. non utilitate. e. ne pro cuiuslibet. 16. q. 1. De retem, regulariter, nimirum in omnibus casibus in quibus expreſſe contrarium non reperitur. * Habent ergo hac in parte Monasteria fundatam intentionem in jure, ut ſi ab alijs qua exigantur, quæ ad Legem Diœceſanam pertinent, non ipſa ſua exemptionem, quæ ex jure communi patet, ſed Episcopius ſuſjectionem & exemptionem à regula præbeant. Reperitur autem talis exceptio in quibus casibus, ſcilicet ſi Episcopius viſitator Monasterium, ut ipſi detur procuratio, id eſt, auctoritate pro tempore viſitationis, e. ſupra. De reſcriptis. De Cenſ. Item ſi quid Monasterium legitur, de hoc legato pio CAMBRICENſIS

ENGEL
 III